

Št. dok. 508
Ljubljana, 19. 9. 2025

**ZAPISNIK SESTANKA NA TEMO POKOJNINSKE REFORME IN POPRAVE KRIVIC, dne 16.9.2025
ob 10.uri v veliki sejni sobi ZDUS**

Prisotni:

Zdenka Jan, Stanko Kranvogel, Črt Kanoni (uvodni del), Andreja Gorše Lotrič, Erik Hofbauer, Nežka Ivanetič, Ivan Robnik, Silva Koželj, Slavica Mirt, Anka Tominšek – vsi ZDUS ter Nada Perić Vljaj.

Zdenka Jan uvodoma pozdravi prisotne in pove, da je namen sestanka ugotoviti stališče članov Komisije za pokojninske in invalidske zadeve do pokojninske reforme ter do odprave krivic moških upokojencev, ki so se v letih od 1. 1. 2013 do konca leta 2022 upokojevali z odmernim odstotkom 57,25. Pavel Rupar oz. stranka Glas upokojencev je namreč podala Pobudo za sprejem Zakona o popravi krivice pri odmeri pokojnin moškim in ženskam upokojenim v obdobju od leta 2011 do konca 2022, in bo obravnavana, ko bodo med 01. 09. 2025 in 30. 10. 2025 zbrali 5000 podpisov. Upravni odbor ZDUS je na seji 15.9.2025 podprl/oblikoval stališče, da se podpre Predlog zakona poprave krivic, na članih in ostalih upokojencih pa je ali bodo prispevali podpise ali ne. Mnenja so, da bodo podpisali vsi, ki so prizadeti oz. se čutijo prikrajšane.

Zdenka Jan še pove, da je za naše člane potrebno stališče doreči in izraziti v preprosti obliki, prav tako pa je potrebno takšno stališče tudi za medije.

Nežka Ivanetič pove, da ne spreminja stališča, ki ga je že nekajkrat izrazila, da je njeno osebno mnenje, da pri upokojevanju med leti 2013 do 2022 bistvenih krivic ni nastalo.

Glede pokojninske reforme pove, da so nekateri predlogi ZDUS bili upoštevani, zvišanja invalidske in vdovske pokojnine, zimski dodatek, izredne uskladitve pokojnin. Glede odmere višine pokojnin po ZPIZ-1 in ZPIZ-2, se strinja z mnenjem, ki ga je pripravila strokovna služba ZPIZ.

ZPIZ-1 ni prinesel znižanje odmernega odstotka **samo za nove** upokojence, ampak tudi za že upokojene, saj je bil uveljavljen 151. člen, s katerim se je tudi za že upokojene preko negativne februarске uskladitve, pokojnine znižale. Pred ZPIZ-1 je znašal odmerni odstotek za moške za 40 let pokojninske dobe in za ženske za 35 let v višini 85, potem pa je prišlo do postopnega znižanja, tako da bi leta 2024, če ne bi bil sprejet ZPIZ-2, ki je prekinil nadaljnje znižanje odmernega odstotka, le ta znašal za 40 let za moškega oziroma 38 let za žensko le 72,5. Z ZPIZ-2 je bilo tako ukinjeno tudi postopno vsakoletno znižanje pokojnin preko februarске uskladitve v skladu s 151. členom ZPIZ-1. Z ZPIZ-2 je bilo uvedeno ugodnejše vrednotenje pokojninske dobe brez dokupa. Z ZPIZ-2G pa še odmerni odstotek za otroke (1,36 za vsakega otroka) Zaradi drugačnega načina določanja valorizacijskih količnikov, ki je sedaj za leto pred uveljavitvijo pokojnine vedno 1, pred uveljavitvijo ZPIZ-2 je bil 0,732 in se je pred tem vsako leto nižal. **Zaradi zvišanja valorizacijskega količnika iz 0,732 na 1,000 so se morali posledično preračunati tudi odmerni odstotki, in tako je znašal za moške 57,25 odstotka (preračun $78 \times 0,732 = 57,096$ in določeno navzgor 57,25) za 40 let pokojninske dobe. Kot izhaja iz navedenega je šlo samo za matematičen preračun, kar pomeni, da je 78 odstotkov po ZPIZ-1 enako 57,25 po ZPIZ-2 in ne gre za nikakršno zmanjšanje pokojnin, kot nekateri še vedno mislijo. Še po skoraj štirinajstih letih od uveljavitve ZPIZ-2 nekateri ne razumejo, da je šlo samo za matematični preračun in še vedno se slišijo izjave, da so se odmerni odstotki za**

moške s 1. 1. 2013 nižali za več kot 20 odstotkov in posledično tudi pokojnine. Kar seveda ne drži, kar je tudi na zadnjem srečanju z ZDUS potrdil državni sekretar g. Feketić.

Z uveljavitvijo ZPIZ-2 se od 1.1.2013 dalje v pokojninsko osnovo štejejo tudi nekatera izplačila, ki se pred uveljavitvijo tega zakona niso štela in je seveda to nova ugodnost pri odmeri pokojnine **novim upokojujencem Pokojnine odmerjene po letu 2020 so veliko ugodnejše za upokojujence, kot odmera pokojnin po ZPIZ-1 in seveda po ZPIZ-2 od leta 2013 leta 2019. Torej ne gre za krivice, ampak niso bili deležni ugodnosti pri odmeri pokojnin..**

Torej v Sloveniji imamo zavarovance z povsem nasprotnimi prepričanji. Eni so prepričani, da je za njih odmera pokojnine po ZPIZ-1 zelo neugodna v primerjavi z odmero pokojnine po ZPIZ-2, druga skupina-

Zakon o popravu krivic, oz. pobudo ki jo je podala stranka Glas upokojujencev je neuresničljiv, tako tehnično, z izdajo novih odločb množici upokojujenih, kot tudi finančno, v sedanjih razmerah, z retrogradnostjo.

Ivan Robnik predlaga, da ZDUS podpre pobudo za obravnavo in sprejem navedenega zakona v DZ in svojo podporo omeji na stališča ZDUS, ki so bila resornemu ministerstvu in Vladi RS posredovana 24. 3. 2025 v sklopu Pripomb in stališč v zvezi s predlogom sprememb na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Predlaga tudi, da ZDUS predlaga svojim članom, da sodelujejo pri zbiranju potrebnih 5000 podpisov za začetek obravnave Ruparjevega predloga zakona oziroma, da se društva in njihovi člani o tem svobodno odločajo. Gotovo odpira pobudnikov predlog zakona vrsto vprašanj in tudi vsebinskih pomislekov. Vendar iz njega jasno izhaja, da zasleduje sanacijo neutemeljenih, dejansko diskriminatornih razlik v višini pokojnin upokojujencev, ki so se upokojili na podlagi ZPIZ-2 v letih od 2013 do 2022 (člen 1 in 2). Tako je predlog glede tega vprašanja sposoben za obravnavo v DZ s tem, da se v tej proceduri ustrezno dopolni in vsebinsko prečisti.

Glede upokojevanja žensk v spornem obdobju bo verjetno treba upoštevati, da je šlo hkrati za postopno zakonsko določeno spremembo pogojev za starostno upokojeitev, ko so se ženske pred tem zgodovinsko pogojeno lahko starostno upokojevale z nižjo pokojninsko dobo (35 let) kot moški (40 let) in to z enako višino pokojnine, kar je ES štelo za v pokojninskem sistemu prepovedano diskriminacijo (temu je sledila tudi ustrezna uredba EU). Postopna izenačitev pokojninske dobe za starostno upokojeitev tudi za ženske na 40 let je torej pomenila usklajitev z evropsko zakonodajo. Da se je ženskam pri tem postopno priznaval tudi ustrezní višji odstotek za odmero višine pokojnine (v končni fazi v višini 63,5%), ni bilo samo na sebi nič narobe. Postopnost je v primeru takih sprememb običajna in praviloma pravno sprejemljiva. Narobe je bilo le to, da se tudi moškim zavarovancem ob upokojitvi ni priznaval ustrezní višji odmerní odstotek. Ves čas so ostajali na odmernem odstotku 57,25, z ustrezní nižjo pokojnino, ob enaki pokojninski osnovi v primerjavi z ženskami in dopolnjeni pokojninski dobi 40 let.

To je zakonodajalec opazil šele ob koncu izenačevanja pokojninske dobe moških in žensk, kot pogoja za starostno upokojeitev in za naprej poizkušal takšno ponovno diskriminatorno stanje odpraviti, v končni fazi v triletnem prehodnem obdobju od leta 2019 do 2022, vendar le za bodoče upokojujence. Pri tem pa je prišlo glede odstotka za odmero in višine pokojnine do neupravičenega razlikovanja tudi med samimi moškimi upokojujenci, ki so bili upokojeni na podlagi enakih pogojev po ZPIZ-2 (enaka pokojninska doba in ob enaki pokojninski osnovi) do konca leta 2022 in upokojujenimi po letu 2023 z odmernim odstotkom za 40 let pok. dobe 63,5%. Le to prikrajšanje lahko iz naslova prepovedane diskriminacije predstavlja podlago za priznanje in izplačilo ustrezne razlike pokojnine, upokojujenim po ZPIZ-2 v letih od 2013 do 2022 na podlagi predlaganega zakona o popravu krivic. Nadalje g. Robnik pove:

»Če prav razumem 2. člen Predloga zakona o popravu krivic, tudi pobudnik pričakuje plačilo prikrajšanja upokojujenih v spornem obdobju le za čas od 1. 1. 2023 dalje, ko ob novih upokojujtvah

takšno prikrajšanje več ne nastaja (podobno kot je ZDUS uveljavljal že v svojem vladi in ministerstvu posredovanim predlogom).

Glede ugotavljanja višine posamičnega prikrajšanja z izdajo individualnih odločb lahko ugotovimo, da naš že podani predlog za sanacijo tega prikrajšanja v obliki izredne uskladitve, ki bi veljala le za oškodovane upokojence, v bistvu zasledujemo enak cilj, vendar v nekoliko poenostavljeni obliki. Za takšno izredno uskladitev razpolaga ZPIZ z vsemi potrebnimi podatki, kar izhaja tudi iz analize direktorja ZPIZ Marijana Papeža.«

Nada Perić Vljaj vidi prizadevanja, da se odpravi diskriminacija med moškimi in ženskami, ki je od uveljavitve zakona odprava razlik med moškim in ženskam do izenačitve sedaj sicer že odpravljena. Meni, da se z uskladitvijo ne da odpraviti krivic za nazaj, s posameznimi odločbami pa bi se dalo popraviti v letih nastalo krivico. ZPIZ razpolaga s podatki komu je bila storjena krivica in kolikšna sredstva bi bila za to potrebna. Višina dajatev je po principu koliko je vplačano in po načelu solidarnosti. Problem je pri pobiranju prispevkov, ko se obračunavajo prispevki od najnižje zajamčene plače, ker čez toliko let potem dobimo socialni problem, ker je pokojnina najnižja. Država bi pri tem morala poskrbi za pravilno plačevanje prispevkov.

Anka Tominšek pove, da se z zakoni, kot je pobuda za sprejem Zakona o popravilu krivice pri odmeri pokojnin doseže prav nasprotni učinek. Sama pokojninska reforma pa je nujna. Potrebujemo zdravo in vzdržno reformo. Upokojenci se morajo orientirati sedaj v to reformo in se bo potem razjasnilo in urejalo za nazaj za te krivice. Ob tej reformi je prvi cilj zagotoviti boljši gmotni položaj za upokojence. Drugi cilj je vzdržnost pokojninske blagajne. Krivic pa je v vsaki reformi precej. Ženske so imele vedno drugačne pogoje za upokojevanje in zaradi izenačevanja proti diskriminaciji so se začele spremembe. Spomni tudi na krivice moških, ki so služili vojaški rok.

Ne gre za izenačenje med moškimi in ženskami, ki so imele že tako nižje plače. Ali Rupar zahteva neodvisno v smeri da se odpravi diskriminacija med moškimi in ženskami ali gre samo za prenizek odmerni odstotek 57,25. Med pravniki so prisotna vprašanja ali je dopustno odločati za nazaj in za katere skupine vse.

Tudi sama govori s pravnega stališča o reformah, ki se sprejemajo na 10-12 let. Preprostim ljudem in upokojencem ne gre govoriti populistično. Skrbi jo kako bo z odločbami, ki bi kadrovsko obremenile že tako podhranjen kader na ZPIZ. Poudarja, da je sprejemljiva novela ZPIZ-20 s korekcijami in amandmaji, kjer so upoštevana tudi stališča ZDUS in jo podpira. Glede uskladitve pravi, da je potrebno formulo preveriti obdobje na 5 let, ali je še sprejemljiva.

Meni, da generacija ki potrebuje več je delovno aktivna generacija, ki naj v službeni produktivnosti dobi več.

Silva Koželj pove, da se je pogovarjala z društvi. Člani menijo in je vsesplošno prepričanje, da so krivice nastale in se odpravo krivic podpre.

Strinja se z Anko Tominšek in Nežko Ivanetič. Problem je eskaliral zaradi političnih interesov. Poprava krivic za seboj lahko potem potegne še več upokojencev, ki se ravno tako čutijo prikrajšane. Pravi, da so se tistim upokojencem na različne načine že izboljšale pravice. Razmišljati je potrebno kako bi se lahko saniralo, da se s tem ne povzroči novih krivic. Tudi popravljanje krivic za nazaj, lahko privede do novih povzročenih krivic.

Rezultat pokojnine je skupek večih elementov, ni le tisti procent odločilen za končno odmero pokojnine. Meni, da je težava tudi pri plačevanju prispevkov in davkov, ki se plačujejo po najnižji stopnji.

Erik Hofbauer je pojasnil, da so nekateri predlogi ZDUS bili upoštevani pri novi pokojninski reformi glede formule usklajevanja pokojnin, zvišanja invalidske in vdovske pokojnine, zimskega dodatka in izredne uskladitve pokojnin. Pove, da v pogajanjih nismo bili zraven, bil je le SUS, kot predstavnik sindikata. Dobili smo na mizo predlog 50:50 in potem 2035–2039 40:60 in 2040–2044 30:70.

Pri odpravi krivic meni, da gre za moralno krivico, predlog zakon pa odpira še poleg uskladitve za nazaj, tudi druge neusklajenosti/krivice iz preteklosti. Mnenja je, da predlog zakona najverjetneje ne bo sprejet.

Poudaril je, da je zadeva zelo kompleksna, uskladitev odmernege odstotka 2019-2023 je bila prepozna, vmes se je spremenilo tudi število let za osnovo, kar je tudi zameglilo sliko. **V primeru, da se popravi krivice iz ZPIZ2, kdo bo popravil krivice iz ZPIZ1, ki so bile še večje.** Ne da se popraviti samo ene krivice in drugih ne.

Odstotek uskladitve za posamezno leto ugotovi in objavi svet zavoda. V obdobju 10. let se bodo tudi zamenjale vlade in se bo možno ponovno pogajati.

Omeni tudi košarico za upokojence in pove, da so določeni elementi bolj pomembni za upokojence kot drugi in poda predlog, da SURS pripravi anketo s katero bi pridobili te podatke.

Zdenka Jan ponovno pozove prisotne, da je potrebno zavzeti in oblikovati stališče, pripraviti mnenje in rešiti dilemo ali se krivice nanašajo le na razlikovanje moških od ženskih ali razlike med upokojevanjem s 57,25% v primerjavi s 63%. ZDUS se nikakor ne želi pridružiti Ruparju, potrebno pa je podpreti odpravo krivic.

Tudi sama pokojninska reforma je potrebna, če je ne bo, tudi zimskega dodatka ne bo. Vprašanje je ali se bomo odzvali na predlog zakona. ZDUS je predstavnik upokojencev, sedanjih in ne bodočih in se bori za položaj upokojencev na vseh področjih življenja.

Prisotni so potrdili stališče:

Smo pred sprejetjem reforme. Ob njej je prvi silj ZDUS zagotoviti boljši gmotni položaj za upokojence, drugi cilj pa vzdržnost pokojninske blagajne. Podpiramo sprejem predloga reforme z vsemi korekcijami prek amandmajev, saj so bila stališča ZDUS upoštevana.

Ob vsaki reformi se oglašajo tisti, ki čutijo, da so jim bile storjene krivice. Gre za pomembno pravno vprašanje ob katerem bi se moralo v naši pravni državi vprašati in zavzeti stališče in ali lahko sprejemamo vprašanja o krivicah za nazaj. To vprašanje so nekateri že sprožili na delovnem in socialnem sodišču, zadeva bo šla tudi na ustavno sodišče in nato verjetno še na evropsko.

Če bo stekel zakonodajni postopek o popravilu teh krivic in bo znano za kakšne pravice gre in v kakšnem obsegu, bomo naše člane o stališču ZDUS sproti obveščali.

Sestanek je bil zaključen ob 12:20.

Zapisala:

Karmen Šparovec Terekhov

Administrator ZDUS